

Naziv studija	Hrvatski jezik i književnost		
Naziv kolegija	Filozofija jezika		
Status kolegija	Izborni		
Godina	preddiplomski	Semestar	6.
ECTS bodovi	5		
Nastavnik	Izv. prof. dr. sc. Ante Periša		
e-mail	anperisa@unizd.hr		
vrijeme konzultacija	utorkom 11-13 sati (kabinet 245)		
Suradnik / asistent	-		
e-mail	-		
vrijeme konzultacija	-		
Mjesto izvođenja nastave	dv. 007 (glavna zgrada Sveučilišta), petkom 8-12 sati (predavanje + seminar)		
Oblici izvođenja nastave	Izlaganje, diskusija, power point prezentacije		
Nastavno opterećenje P+S+V	2 P + 2 S		
Način provjere znanja i polaganja ispita	pismeno, usmeno		
Početak nastave	28.2. 2020.	Završetak nastave	4. 6. 2020.
Kolokviji	1. termin	2. termin	3. termin
Ispitni rokovi	1. termin	2. termin	3. termin
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog ispita student će:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Usporediti osnovne teorije jezika i njegove biti. - Kritički analizirati različite teorije jezika. - Kritički analizirati teorije o nastanku i razvoju jezika. - Prepoznavati specifičnosti naroda i kulture utkane u jezik. - Identificirati kulturološku podlogu pojedinih jezičnih igara. - Razumjeti problematiku značenja te osnovne teorije značenja. 		
Preduvjeti za upis	-		
Sadržaj kolegija	<p>Opća narav jezika. Razmišljanja o podrijetlu jezika. Pojam jezika. Logika jezika. Funkcije jezika. Povijesni pregled: Od predsokratika do Wittgensteina. Osobito rani i kasni Wittgenstein kao polazišna točka dviju (oprečnih) škola u suvremenoj filozofiji jezika. Jezik kao odraz zbilje. Kontekstualnost jezika. Kulturološka dimenzija jezika. Jezična slika svijeta. Riječ kao znak, slika ili simbol? Metaforička struktura jezika.</p> <p>Stječe se uvid u temeljna pitanja filozofije jezika, te u povijesna i suvremena dostignuća u istraživanju jezika s filozofskog aspekta. Ovladavanjem bitnim znanjima o strukturi, naravi i funkcijama jezika tako se uz multidisciplinarni pristup postiže stvaranje šire slike i omogućavanje boljeg razumijevanja jezika i jezične zbilje. Otvara se i svijest koliko nam je sveukupna zbilja dana upravo kroz jezični filter te što to konkretno znači za naše jezično iskustvo svijeta. Studenti će se osposobiti za samostalnu analizu i identifikaciju logičko-spoznajnih specifičnosti pojedinoga jezika iz konteksta šire slike ljudske jezičnosti.</p>		
Obvezna literatura	<ul style="list-style-type: none"> - Ante Periša, <i>Uvod u filozofiju jezika</i>, e-izdanje Sveučilišta u Zadru http://www.unizd.hr/Portals/41/Uvod_u_filozofiju_jezika.pdf?ver=2016-10-12-134025-980 - Ante Šoljić, <i>Filozofija jezika</i>, skripta https://www.scribd.com/doc/34044423/FILOZOFIJA-JEZIKA - Michael Devitt i Kim Sterelny, <i>Jezik i stvarnost: uvod u filozofiju jezika</i>, prev. B. Berčić, Zagreb, KruZak, 2002. (osobito str. 261-263, 289-300, 310-312.) - Johann Gottfried Herder, <i>Rasprava o podrijetlu jezika: vocabula sunt notae rerum</i>, prev. R. Škunca, Zagreb, Demetra, 2005. str., 1-41 (1. i 2. pogl.) - John Locke, <i>Ogled o ljudskom razumu</i>, II. svezak, Breza, Zagreb 2007., str. 15-21. - William G. Lycan, <i>Filozofija jezika. Suvremen uvod</i>, prev. D. Dožudić, Hrvatski studiji, Zagreb 2011. - Winfried Nöth, <i>Priručnik semiotike</i>, prev. A. Stamać, Zagreb 2004. str. 152-157; 342-348. - Ante Periša, <i>Neizrecivo kod Jaspersa i Wittgensteina</i>, Zadar 2010., str. 122-132; 140-150. - Platon, <i>Kratil</i>, preveo Dinko Štambuk, Zagreb, 1976., 383a - 391a; 427d - 440e - Ludwig Wittgenstein, <i>Filozofijska istraživanja</i>, Zagreb, Globus 1997., §1 - §27. - Zovko, Jure: <i>Platon i filozofijska hermeneutika</i>, Zagreb 1992., str. 124-144. + tema (i literatura) seminara koju je dotični student/-ica radio/-la 		

Dopunska literatura	<ul style="list-style-type: none"> - Aristotel, <i>O tumačenju</i>, Latina et graeca, Zagreb, 1989, § 1 – 18 (str. 27-31) - John L. Austin, <i>Kako djelovati riječima</i>, prev. A. Milanko, Zagreb, 2014. - Glovacki – Bernardi i dr., <i>Uvod u lingvistiku</i>, Školska knjiga, Zagreb 2007. - Max Black, <i>Metafora</i>, u: Republika, godište LX, broj 2, Zagreb 2004., str. 73-87. - G. Frege: <i>O smislu i značenju</i>, u: Gottlob Frege, <i>Osnove aritmetike i drugi spisi</i>, odabrali i preveli Filip Grgić...[et al.], Zagreb, Kruzak, 1995. (str. 167-194.) - Hans-Georg Gadamer, <i>Čitanka</i>. Priredio J. Grondin. Zagreb, Matica hrvatska 2002. (str. 165-225) - Martin Heidegger, <i>Na putu k jeziku</i>; prev. J. Brkić, Zagreb, 2009. (tekst: <i>Jezik</i>) - Wilhelm von Humboldt, O raznolikosti gradbe ljudskih jezika i o njezinu utjecaju na duhovni razvoj čovječanstva, preveo A. Stamać, Zagreb, 2010. - Ivan Macan, <i>Wittgensteinova teorija značenja</i>, Zagreb 1996. - Nietzsche, <i>O istini i laži u izvanmoralnom smislu</i>, prev. D. Barbarić, MH Zagreb 1999. str. 7 – 21. - G. Posselt / M. Flatscher, <i>Sprachphilosophie. Eine Einführung</i>, Facultas, Wien, 2016. - W.v.O. Quine, <i>Riječ i predmet</i>, Kruzak, Zagreb 1999. - Joachim Schulte (ur.), <i>Philosophie und Sprache</i>, Reclam (9563), Stuttgart 1994. - Ante Stamać, <i>Teorija metafore</i>, Zagreb 1978. - Benjamin Lee Whorf, <i>Jezik, misao i stvarnost</i>, Beograd 1979. - Ante Vučković: <i>Dimenzija slušanja u M. Heideggera</i>, Zagreb 1993., str. 113-124 - Ludwig Wittgenstein, <i>Tractatus logico-philosophicus</i>, Zagreb 2003., 1-3.3; 4-4.0312
Internetski izvori	http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=37296 (Periša, Witt.) https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=258808 (Periša, komunikacija.) https://www.scribd.com/doc/34044423/FILOZOFIJA-JEZIKA (Ante Šoljić, Filozofija jezika, skripta)
Način praćenja kvalitete	Izvešće o provedenoj nastavi. Studentske ankete.
Uvjeti za dobivanje potpisa	Studentskeobveze: redovito i aktivno pohađanje nastave (potrebno je ostvariti minimalno 70% nazočnosti na predavanjima i seminarima da se ostvari pravo potpisa i pristupanja ispitu), izrada i izlaganje seminarskog rada. - Studenti su obvezni izraditi seminarski rad, koji bi trebao obuhvaćati 10-15 kartica teksta (Times New Roman 12, prored između redaka i odlomaka 1,5).
Način bodovanja kolokvija/seminara/vježbi/ispita	50 – 62,9 % : dovoljan (2) 63 – 75,9%: dobar (3) 76 – 88,9%: vrlo dobar (4) 89 – 100%: odličan (5) <p style="text-align: right;">*Sukladno odjelnom Pravilniku o ocjenjivanju</p>
Način formiranja konačne ocjene	Prvi kolokvij 1 ECTS bod; seminar (izlaganje + rad) 1,5 ECTS bod; pohađanje nastave 1 ECTS; drugi (završni) kolokvij (i/li usmeni ispit) 1,5 ECTS bod - Zaključnu ocjenu čini zbroj ocjena iz seminara, pismenoga i usmenoga ispita sukladno ponderu izraženom u ECTS bodovima.
Napomena	U izboru literature ograničio sam se uglavnom na literaturu na hrvatskomu jeziku te na one jedinice koje su studentima bolje dostupne u priručnim knjižnicama nastojeći da, naravno, pri tom ne budu zakinuti za nikakve bitne sadržaje.

Nastavne teme-predavanja			
Red. br.	Datum	Naslov	Literatura
1.		Uvodno predavanje	
2.		Opća narav jezika I	Herder
3.		Opća narav jezika II	Locke
4.		Jezik i mišljenje	Humboldt, Whorf
5.		Teorije značenja I	Lycan, <i>Filozofija jezika</i>
6.		Teorije značenja II	Lycan, <i>Filozofija jezika</i> Frege, <i>Osnove aritmetike</i> . 167-194. Wittgenstein, <i>Traktat</i>
7.		Teorije značenja III	Lycan, <i>Filozofija jezika</i> Wittgenstein, <i>Filozofijska istraž.</i>
8.		Teorija jezičnih akata I; (1. kolokvij)	Austin, <i>Kako djelovati riječima</i>
9.		T. jezičnih akata II; Imena	Austin; Platon, Kratil
10.		Jaspersovo shvaćanje jezika	A. Periša, <i>Neizrecivo...</i>
11.		Analitička filozofija jezika	Lycan, <i>Filozofija jezika</i> Devitt / Sterelny, <i>Jezik i stvarnost</i>
12.		Jezik i metafora	Stamać, <i>Teorija metafore</i>

13.		Strukturalizam	Glovack-Bernardi i dr., 103-120.
14.		Jezik i hermeneutika	Zovko: <i>Platon i filozofijska hermeneutika</i> , 124-144.
15.		2. kolokvij	
Seminari			
Red. br.	Datum	Naslov	Literatura
1.		Uvod, podjela tema, dogovor	
2.		- Jezik i značenje . (str. 15-32), J. Locke, <i>Ogled o ljudskom razumu</i> , II. svezak, Zagreb 2007. - Imena i ideje (str. 33-49), Isto	
3.		- Nastanak jezika Johann Gottfried Herder, <i>Rasprava o podrijetlu jezika</i> , Zagreb, 2005., str. 1-41 (1. i 2. pogl.) - Prirodni zakoni iznalaženja jezika , - Isto, str. 77-120.	
4.		Narav jezika , u: W. v.Humboldt, <i>O raznolikosti gradbe...</i> , Zagreb 2010, str. 44-65 Jezik i mišljenje , u: Isto, str. 19-44 Jezik i misao : B. L. Whorf, <i>Jezik, misao i stvarnost</i> , Beograd 1979., str. 95-134	
5.		- Smisao i značenje Gottlob Frege, <i>Osnove aritmetike i drugi spisi</i> , Zagreb, 1995., str. 167-194.	
6.		- Teorija odraza , L. Wittgenstein, <i>Tractatus logico-philosophicus</i> , Zagreb 2003., 1-3.3; 4-4.0312	
7.		- Jezične igre (§1 – 24) - Značenje (§37-68), u: Ludwig Wittgenstein, <i>Filozofijska istraživanja</i> , Zagreb, Globus 1997.	
8.		1. kolokvij	
9.		Konstativi – Performativi Jezični akti , u: John L. Austin, <i>Kako djelovati riječima</i> , prev. A. Milanko, Zagreb, 2014.	
10.		- Ispravnost imena , Platon, <i>Kratil</i> , prev. D. Štambuk, Zagreb, 1976., 383a - 391a; 427d – 440e - Konvencionalistička i naturalistička teorija imena Platon, <i>Kratil</i> , preveo Dinko Štambuk, Zagreb, 1976., 383a - 391a; 427d – 440e	
11.		- Aristotelova teorija jezika , Aristotel, <i>O tumačenju</i> , Zagreb, 1989, § 1 – 18 (str. 27-31) - Radikalno prevođenje , W.V.O. Quine, <i>Riječ i predmet</i> , Kruzak, Zagreb 1999. str. 29-56 (ili do-86)	
12.		- Jezik, zbilja, metafora , Nietzsche, <i>O istini i laži u izvanmoralnom smislu</i> , MH, Zagreb 1999. str. 7–21 - Konceptualne metafore , Lakoff/Johnson: <i>Metafore koje život znače...</i> - Uzroci nastanka metafora , Ante Stamač, <i>Metafora</i> , Zagreb 1978., str. 65-81.	
13.		- Langue, langage, parole , u: F.de Saussure, <i>Tečaj opće lingvistike</i> , Zagreb 2000., str. 53-63. - Metafore šaha, sinkronija, dijakronija , u: Isto, str. 146-151 i 173-177 - Predgovor Tulija de Maura <i>Tečaju opće lingvistike</i> Ferdinanda de Saussurea	
14.		- Govor jezika , Heidegger, <i>Na putu k jeziku</i> ; prev. J. Brkić, Zagreb, 2009. (tekst: <i>Jezik</i>)	
15.		- Jezik i hermeneutika , H.-G. Gadamer, <i>Čitanka</i> . Prir. J. Grondin. Zagreb, MH, 2002. str. 172-197 - Jezik i razumijevanje , Isto, 91-105. - O istini riječi , Isto, 143-164.	

Nastavnik:
Izv. prof. dr. sc. Ante Periša